

ZAŁĄCZNIK Nr 5**PROGRAM PODSTAWOWEGO SZKOLENIA SPECJALISTYCZNEGO DLA KANDYDATÓW NA PRZEWODNIKÓW GÓRSKICH - CZĘŚĆ SZCZEGÓŁOWA DLA PRZEWODNIKÓW TATRZAŃSKICH****Program szkolenia**

Lp.	Przedmiot	Zakres tematyczny przedmiotu	Liczba godzin (dni)
1	2	3	4
1	Topografia Tatr i zagospodarowanie turystyczne	Położenie, podział i granice Tatr. Główna grań Tatr i doliny walne, szczegółowa topografia Tatr - poszczególne doliny wraz z otoczeniem. Panoramy z ważniejszych szczytów, przełęczy i innych miejsc widokowych, szlaki turystyczne, główne węzły turystyczne. Zagospodarowanie: schroniska, kolejki, obiekty sakralne, leśniczówki oraz inne	34 godz.
2	Topografia Podtatrza i Pienin oraz zagospodarowanie turystyczne	Obszar i granice Podtatrza, granice Podhala, Spiszu, Liptowa i Orawy, obszar i podział Pienin, krainy geograficzne na Podtatrzu i ich charakterystyka topograficzna, szlaki turystyczne, charakterystyczne panoramy. Podział administracyjny i główne miasta na Podtatrzu, układ i charakterystyka sieci komunikacyjnej. Baza transportowa, noclegowa, gastronomiczna, handlowa i towarzysząca na Podtatrzu. Szlaki turystyczne i panoramy w Pieninach, zagospodarowanie turystyczne Pienin	14 godz.
3	Tereny przyległe do Podtatrza	Krainy geograficzne przylegające do Podtatrza, ich ogólna charakterystyka topograficzna, turystyczna i gospodarcza. Ciekawe miejsca, zabytki, obiekty, ważniejsze szlaki turystyczne i trasy samochodowe	6 godz.
4	Środowisko geograficzne Tatr, Podtatrza i Pienin i jego ochrona	Szczegółowa charakterystyka środowiska geograficznego. Charakterystyka parków narodowych i krajobrazowych oraz wybranych rezerwatów przyrody. Ciekawostki przyrodnicze. Zasady ruchu turystycznego na obszarach chronionych. Obszary szczególnie zagrożone masowym ruchem turystycznym	28 godz.
5	Historia Podtatrza, poznawanie Tatr i działalność człowieka w Tatrach	Ważniejsze wydarzenia historyczne na Podtatrzu i w Tatrach. Początki osadnictwa, rozwój miast i wsi. Ważniejsze wydarzenia w historii XX wieku i współczesne. Wybitne postacie historyczne i miejsca z nimi związane. Historia Podhala, Spiszu, Orawy i Liptowa. Historia poznawania Tatr, początki i rozwój turystyki tatrzańskiej. Historia przewodnictwa, ratownictwa, taternictwa, taternictwa jaskiniowego i narciarstwa	14 godz.

6	Kultura i sztuka Podtatrza	Wpływ kultury Podtatrza na kulturę narodową. Tatry i Podtatrze w kulturze polskiej w dziedzinie literatury, muzyki i sztuki. Wybitne postacie ze świata kultury związane z Podtatrzem. Styl zakopiański. Zabytki architektury, malarstwa, rzeźby, muzea, galerie, stałe ekspozycje, główne imprezy kulturalne	10 godz.
7	Etnografia i kultura ludowa	Budownictwo drewniane. Folklor: gwara, strój, śpiew, muzyka, taniec, zwyczaje, obrzędy. Rodzaje twórczości ludowej: malarstwo, rzeźba, poezja, proza, haftowanie, koronkarstwo, snycerstwo, stolarka i kowalstwo artystyczne. Wybitni twórcy ludowi dawniej i dziś, pasterstwo, zawody wymarłe, dawne obiekty przemysłu ludowego. Skanseny, muzea, izby regionalne. Stałe imprezy folklorystyczne i regionalne, zespoły regionalne	10 godz.
8	Piśmiennictwo i literatura tatrzańska	Poezja i proza dotycząca Tatr i Podtatrza, przewodniki turystyczne, taternickie i specjalistyczne, mapy, aktualna prasa i periodyki	4 godz.
9	Zasady taternictwa letniego i zimowego Bezpieczeństwo wycieczki i klienta w trudnym terenie górskim	Wyposażenie wspinacza, sprzęt wspinaczkowy i asekuracyjny. Technika wspinaczki skalnej, stanowiska i posługiwanie się liną, zakładanie poręczówek, ubezpieczenie turysty, zjazd na linie, technika podchodzenia na linie, prowadzenie na krótkiej linie. Wyposażenie do wspinaczki zimowej, technika wspinania w śniegu, asekuracja w śniegu i w lodzie, narzędzia lodowe i ich zastosowanie, wspinaczka w zimie. Skale trudności wspinaczkowych	6 godz.
10	Zasady narciarstwa	Wyposażenie narciarza i sprzęt. Ogólne zasady poruszania się na nartach: podchodzenie, trawersowanie, zjazdy. Kodeks narciarski. Narciarstwo turystyczne, ski tour'y. Stopnie i ocena zagrożenia lawinowego	3 godz.
11	Niebezpieczeństwa gór w warunkach tatrzańskich	Niebezpieczeństwa obiektywne związane z terenem i pogodą, choroba górską, niebezpieczeństwa subiektywne związane ze stanem psychofizycznym człowieka oraz jego postępowaniem	4 godz.
12	Pierwsza pomoc, podstawy ratownictwa i autoratownictwa	Pierwsza pomoc w różnych wypadkach i w przypadku zagrożenia życia, rozpoznawanie stanów zagrażających życiu, zabiegi reanimacyjne. Rodzaje urazów, zabezpieczenie, wykonywanie opatrunków, ułożenie rannego. Postępowanie w przypadkach oparzeń, odmrożeń, porażenia piorunem. Apteczka przewodnicka, górskie organizacje ratownicze i sposoby łączności z nimi. Autoratownictwo w różnych przypadkach	8 godz.

13	Metodyka przewodnictwa i etyka zawodowa	Dydaktyka przekazu przewodnickiego. Zaplanowanie i przeprowadzenie wycieczki. Sposoby nawiązywania kontaktu z grupą. Problematyka wycieczek szkolnych, osób dorosłych i grup specjalnych. Metodyka prowadzenia wycieczki na szlaku turystycznym trudnym i łatwym, w obiektach muzealnych. Metodyka prowadzenia wycieczek autokarowych. Kultura osobista, etyka przewodnicka, cechy psychofizyczne i walory przewodnika	5 godz.
14	Trasy dojazdowe w Tatry	Drogi i linie kolejowe dojazdowe w Tatry. Krainy geograficzne i ich krótka charakterystyka. Ciekawe obiekty położone przy trasie, miejsca na odpoczynek, postoje na trasie	4 godz.
15	Zajęcia praktyczne i terenowe	<ul style="list-style-type: none"> - Wycieczki górskie piesze (szkolenie topograficzne - metodyczne) - 34 dni (18 - Tatry Słowackie, 14 - Tatry Polskie, 2 - Pieniny) - wycieczki autokarowe (szkolenie topograficzne - metodyczne) - 8 dni (4 - Podtatrze Słowackie, 4 - Podtatrze Polskie) - szkolenie taternickie letnie - 5 dni - szkolenie taternickie zimowe - 5 dni - szkolenie narciarskie - 3 dni - szkolenie przyrodnicze w terenie - 6 dni - zajęcia z pierwszej pomocy - 2 dni - wycieczki do jaskiń - 2 dni 	65 dni
		OGÓLEM	150 godz. + 65 dni

Uwaga:

Program szkolenia przewodników turystycznych górskich - tatrzańskich klasy trzeciej w warunkach zimowych obejmuje następujące szlaki turystyczne (wyszkolony przewodnik górski tatrzański klasy trzeciej jest uprawniony do prowadzenia turystów w warunkach zimowych):

W Tatrach Zachodnich bez następujących szlaków:

1. Z Przełęczy w Grzybowcu na Giewont
2. Przełęcz Kondracka - Giewont
3. Przysłop Miętusi - Małolącziak (Hawiarską drogą)
4. Tomanowa Polana Wyżnia - Chuda Przełęczka

W Tatrach Wysokich bez następujących szlaków:

1. Liliowe - Świnica
2. Orla Perć wraz ze wszystkimi szlakami dojściowymi, z wyjątkiem ich następujących odcinków (dopuszczalnych):
 - * Murowaniec - Czarny Staw (fragment niebieskiego szlaku na Zawrat)
 - * Murowaniec - Czerwony Staw (fragment żółtego szlaku na Krzyżne)
 - * Schronisko w Dolinie Pięciu Stawów - do zakończenia ramienia Kołowej Czuby (fragment niebieskiego szlaku na Zawrat)
3. Zielony Staw - Świnicka przełęcz
4. Szlaki na Karb i Kościelec

5. Morskie Oko - Dolina Pięciu Stawów (szlak niebieski)
6. Morskie Oko - Dolina Pięciu Stawów przez Szpiglasową przełęcz (szlak żółty)
7. Morskie Oko - Rysy (z wyjątkiem odcinka do Czarnego Stawu)
8. Morskie Oko - Wrota Chałubińskiego
9. Czarny Staw - Przełęcz pod Chłopciami
10. Szlak Doliną Roztoki do Doliny Pięciu Stawów jest dopuszczony wyłącznie jego wariantem zimowym (w górnej części szlakiem czarnym wprost do Przedniego Stawu).